

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1208

Vragen van het lid **Van Bommel** (SP) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *honderdduizenden kinderen die vastzitten in Mosul, in Irak* (ingezonden 2 februari 2017).

Antwoord van Minister **Koenders** (Buitenlandse Zaken) mede namens de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (ontvangen 15 februari 2017)

Vraag 1

Kent u het bericht «350.000 kinderen lopen gevaar in westen van Mosul»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Kunt u bevestigen dat naar schatting 350.000 kinderen vastzitten in het belegerde westen van de Iraakse stad Mosul, dat onder controle staat van Islamitische Staat, en dat er groot gebrek is aan humanitaire hulp? Indien neen, wat zijn dan de feiten?

Antwoord 2

Op basis van VN-bronnen woonden er in het westelijke gedeelte van Mosul-stad naar schatting 750.000 burgers voordat ISIS de stad overnam. Gezien het hoge aandeel jongeren in de Iraakse bevolking lijkt het aantal van 350.000 kinderen een realistische schatting. Doordat de stad al twee jaar onder ISIS-controle staat, zijn er echter geen betrouwbare cijfers beschikbaar.

Vraag 3

Deelt u de zorgen van Save the Children dat burgers extreme risico's lopen als er gevochten wordt om de straten van Mosul en dat er niet of nauwelijks vluchtmogelijkheden zijn?

¹ «350.000 kinderen lopen gevaar in westen van Mosul», <https://www.savethechildren.nl/actueel/nieuws/2017/350-000-kinderen-lopen-gevaar-in-westen-van-mosul>, 31 januari 2017.

Antwoord 3

Deze berichten zijn zeer zorgwekkend. Het westelijke deel van de stad is op dit moment nog onder controle van ISIS en daardoor kan er op dit moment geen exact beeld gevormd worden van hetgeen zich in dat deel van de stad afspeelt. Er zijn onder meer berichten over de inzet van burgers als menselijk schild door ISIS, executies van vluchtende burgers en het inzetten van kindsoldaten.

De bevrijding van West-Mosul zal een lastige operatie worden. Het valt niet te voorkomen dat burgers risico's lopen tijdens de bevrijdingsoperatie. Het is aan de Iraakse autoriteiten, in samenwerking met de anti-ISIS coalitie, om deze risico's te minimaliseren. Uit de bevrijding van Fallujah (in 2016) al zijn belangrijke lessen getrokken, die bij de bevrijdingsoperatie in Oost-Mosul zijn toegepast. Bescherming van burgers is een integraal element van het militaire plan van het Iraakse leger. Eén van de getrokken lessen is betere communicatie door de strijdkrachten richting de burgerbevolking en de humanitaire gemeenschap. Dit heeft in Oost-Mosul mede ertoe geleid dat het aantal ontheemden lager uitviel dan vooraf verwacht en de humanitaire gemeenschap beter in staat was te reageren op humanitaire noden.

Vraag 4

Kunt u bevestigen dat tot nu toe bijna de helft van alle slachtoffers in het conflict burgers zijn?

Antwoord 4

Ja. Lise Grande, VN humanitaire coördinator voor Irak, heeft op 12 januari jl. aangegeven dat circa 47% van de slachtoffers in Mosul burgers zijn, als gevolg van directe aanvallen door ISIS.

Vraag 5

Bent u bereid in coalitieverband het belang te benadrukken dat burgers te allen tijde beschermd worden en dat alle mogelijke maatregelen worden genomen om burgerslachtoffers te voorkomen?

Antwoord 5

Ja. Nederland heeft dit ook steeds krachtig aan de orde gesteld in internationale fora, zoals de Irak *pledging* conferentie in Washington, de Mosul conferentie te Parijs en de coalitiebijeenkomsten. Hier is benadrukt dat de militaire en humanitaire organisaties in Irak met elkaar moeten samenwerken om de burgers te beschermen. Een belangrijk onderdeel is het maken van afspraken over hoe vluchtwegen uit Mosul ingesteld worden en waar de opvangkampen geplaatst kunnen worden. Minister Koenders besprak tijdens zijn bezoek aan Irak op 18 december jl. het belang van de bescherming van de burgerbevolking in Mosul met de Iraakse premier Abadi. Minister Ploumen heeft het belang van bescherming van burgers tijdens haar bezoek aan Irak begin januari besproken met de VN en diverse humanitaire organisaties. Ook de EU heeft, door middel van een verklaring op 26 januari jl., benadrukt dat het aantal burgerslachtoffers geminimaliseerd moet worden en opgeroepen tot onderzoek t.a.v. mensenrechtenschendingen.

Vraag 6

Ziet u mogelijkheden voor de leverantie van humanitaire hulp aan de mensen in nood in Mosul? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 6

Het leveren van humanitaire hulp in Mosul is zeer complex en gevaarlijk. Humanitaire organisaties, zoals de VN, het Rode Kruis en NGOs, zijn actief in gebieden in het oosten van Mosul die onlangs bevrijd zijn. Minister Ploumen heeft tijdens haar reis naar Irak op 10 januari jl. 5 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het lenigen van noden in Irak, waaronder die van de mensen uit Mosul. In West-Mosul is het momenteel onmogelijk voor humanitaire organisaties om hulp te leveren. Nederland blijft met de VN, Rode Kruis en de *Dutch Relief Alliance* in gesprek om te kijken of humanitaire hulp geleverd kan worden aan de mensen in het westen van Mosul en spreekt de VN aan op het belang van realistische *contingency planning* voor Mosul.